BRÁZDA

Časopis Alumnů Nepomucena

2/ 2002 - 2003



Děkujeme
P. Karlu Otčenáškovi, P. Jaroslavu Polcovi,
P. Benáčkovi, P. Pavlu Brznému,
P. Jiřímu Pavelkovi, P. Františkovi Koutnému
a některým dalším, jejichž jméno neznáme,
kteří svým příspěvkem podpořili vydání
dalšího čísla časopisu BRÁZDA

OBSAH:

Slovo úvodem	*redakce*	2
Kronika	*Tomáš Klíč*	2
Kde jsi, můj Ježíši?	*Petr Smolek*	5
Chvála šmírákům	*Petr Šabaka*	6
Nic není, jak se zdá	*Jindřich Čoupek*	6
Po stopách dona Bosca	*P. Hödl, H. Šmerda*	8
Pavučina	*Petr Šabaka*	12
Gaudium et spes	*Tomáš Klíč*	13
Sv. Perpetua	*Petr Šabaka*	16
Všechny bude jistě zajímat	*Jindřich Čoupek*	17
Gratulace	*redakce*	18
Posvátný nebo profánní	*Tomáš Klíč*	19
Život ve fontáně	*Tomáš Vyorálek*	20
V Tobě žiji vlastní svobodu	*Petr Šabaka*	21

Brázda Časopis Nepomucenských alumnů

Redakce: Petr Šabaka, Petr Smolek, Pavel Hödl
Ilustrace: Matúš Kocián

Za obsah příspěvků odpovídají jejich autoři.

Adresa:
Pontificio Collegio Nepomuceno
Via Concordia, 1
00183 Roma
Tel.: 0039-06-772 657 1
e-mail: petr.sabaka@atlas.cz

© *3. 3. 2003*

Úvodem

Drazí čtenáři,

básník Jiří Wolker řekl tato nádherná slova: „Dnešek je jistě nesmírný zázrak. Dotkl se vám mého srdce znenadání."

Jiří Wolker byl člověkem, který uměl žít naplno. Dokázal nahlížet do všedních událostí, které ho obklopovaly. Ochutnával poetiku života, někdy lehkost svého mládí, jindy trpkost bolesti a utrpení, vždy však jeho hloubku.

Dostali jste do rukou další vydání našeho kolejního časopisu. I toto vydání je plné zázraků. Kdybych měl prozradit jeden ze zákulisí, tak bych zmínil velikou chuť spolubratří do psaní. Další je pestrost příspěvků, které si přečtete. Jiný může být ukrytý v cestách, po kterých se k Vám Brázda dostala. A kdo ví, zda osloveni a inspirováni nějakým naším slovem nebudete svědky mnoha a mnoha dalších zázraků, které se Vás dotknou „znenadání".

Přejeme Vám z celého srdce, aby dnešek - kdy jste objevili Brázdu ve schránce - jako všechny ostatní dny, byl jako dobrý přítel, který znenadání zazvoní na Vaše dveře a který se dotkne Vašeho srdce.

redakce

Kronika

Milí přátelé,
vítám vás opět u historického okénka naší Brázdy. Některým z vás připomene nedávné zážitky, ale pro většinu otevře možnost k nahlédnutí "dovnitř". Krátce po uzávěrce minulého čísla Brázdy nás navštívil pan kardinál Vlk, který se v Římě účastnil zasedání Papežské rady pro východní církve.

1.prosince 2002 adventní rekolekce s Kateřinou Lachmanovou

"Život je trocha času, abychom se připravili na setkání s věčnou láskou" (abbé Pierre).

Nikdo z nás neví, jak dlouho bude na světě. Student, bohoslovec je v pokušení žít "přípravou" na budoucí život, ale tak snadno propásne přítomnost.

Pán přichází a jde stále vpřed. Nic se nemůže vymknout z jeho ruky. „*Signore avanza, avanza sempre.*"

6. prosince mikulášská v koleji

V 18^{30} slavnostní nešpory definitivně ukončily přípravu bohaté tabule v jídelně a originálního programu, která nás v minulých dnech odváděla od učení. Spolu s pozvanými hosty jsme se ponořili do radostného proudu scének a vystoupení. Tentokrát nás překvapili svým příspěvkem z dob svých seminárních let i naši představení.

Následující večer nás vystřídala Asociace Praha s mikulášským programem asi pro 150 dětí.

10. prosince santa messa presieduta dal Santo Padre per gli universitari romani

Tradiční setkání studentů s papežem mělo letos evropské rozměry. Římská univerzita *La Sapienza* slavila 700 let od svého založení. Při té příležitosti přicestovaly do Říma delegace různých evropských univerzit. Na závěr bohoslužby předal papež putovní ikonu *P. Marie, Trůnu moudrosti* zástupcům studentů ze Slovenska.

19. prosince - 6. ledna vánoční svátky

Většina z nás jela na prázdniny domů. Někteří kněží a sestřičky, kteří v koleji zůstali, si mohli zpestřit čas svátků hrou s vláčky v prádelně nebo výletem. Tentokrát jejich kroky vedly do okolí Viterba. Rádio Vatikán nám mezitím doneslo za Alpy vysílání o slavení Vánoc v různých zemích světa připravené ve spolupráci s našimi spolužáky.

18. ledna 2003 С РОЖДЕСТВОМ ХРИСТОВЫМ

Narození Páně podle východního kalendáře jsme oslavili účastí na „Jolce" - tradičním večeru pořádaném v papežské koleji Russicum. Zazněly při ní zpěvy liturgické, sborové i s kytarou; nechyběla recitace ani závěrečné občerstvení.

23. ledna dárcovství krve na PUL

Zástupci Nemocnice sv. Jana (vedle PUL) přišli na naši univerzitu informovat studenty o podmínkách darování krve, které je v Římě nedostatek. Podnětem jim k tomu byla nedávná smrt studentky třetího ročníku teologie na leukémii.

Z iniciativy vedení univerzity a spolužáků studentky vznikl pokus vytvořit jakýsi krevní fond univerzity. Účinná spolupráce s nemocnicí, v níž je denně asi 300 případů první pomoci, je konkrétním znamením evangelijní lásky.

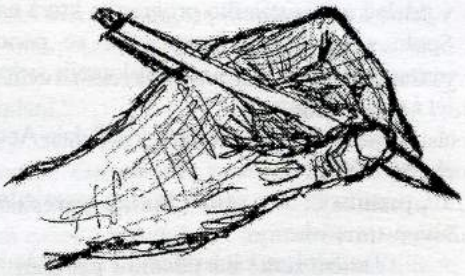
25. ledna změny v podzemí

Nejedná se o mafiánské zákulisí ale o kolejní kuchyni, kterou opustila setra Vojtěcha, aby se připravila na blížící se věčné sliby. Její zásluhy jsou uznávány i mimo Nepomucenum. Od začátku ledna posílila naše řady sestra Ulrika z kláštera na Hradišti a kolem Hromnic se v „podzemí" vystřídaly vzácné pomocnice z Bolatic (paní Irma za nově příchozí paní Annu).

25.ledna ekumenické nešpory s papežem

Bohoslužba v naplněné bazilice sv. Pavla za hradbami ukončila týden modliteb za jednotu křesťanů.

27. ledna - 7. února zkouškové období



Dva týdny zkoušek přinesly našim profesorům možnost procvičit se v lásce, nám studentům prověřit naději, jež neklame (Řím 5,5), a to všechno ve víře.

2. února mše sv. pro krajany

Už potřetí se konala v koleji Nepomucenum mše svatá pro české krajany v Římě. Bývá jednou měsíčně a následuje po ní malé občerstvení. Tentokrát jsme šli průvodem se svícemi od lurdské jeskyňky. Po bohoslužbě si někteří z nás hráli s přítomnými dětmi, zatímco dospělí se družně bavili.

7. února výročí komunity Sant'Egidio

35 let od svého založení oslavila komunita Sant'Egidio v bazilice sv. Pavla.

18. - 19. února jarní brigády

Už dříve proběhla sklizeň citrusových plodů z naší zahrady ale skutečné brigády na sebe po zkouškách nedaly dlouho čekat. Stromy v zahradě prožívají „radikální řez", díky němuž se nám otevřely netušené perspektivy. Jestli máte doma krb, můžete si objednat dřevo na adrese:

Ministr parků a zahrad Papežské koleje Nepomucenum
Vít Klobouk Chalupa
Via Concordia 1
ROMA.

11. února řeholní sliby ve Vetrale

První sliby v karmelitánském klášteře ve Vetrale složila Češka Sr. M. Jana od Nejsvětějšího Srdce. Početná „delegace" z naší koleje nejen přispěla k oslavám svým zpěvem, ale také jsme si odnesli povzbuzení pro nadcházející kandidaturu.

13.února kandidatura / akolytát

Arcibiskup Jan Graubner přijal jménem jejich biskupů tyto bohoslovce mezi kandidáty jáhenství a kněžství (Pavel Svoboda , Jindřich Čoupek, Tomáš Vyorálek, Hynek Šmerda, Vratislav Kozub, Tomáš Klíč, Pavel Hödl, Pavel Schwarz a Petr Smolek). Jsou to zástupci prvního a druhého ročníku teologie. Jan Bleša byl ustanoven ke službě akolyty. Prosíme, vzpomeňte si na nás v modlitbě, ať jsme Božímu povolání věrní.

14. února jubilejní bible

Jedná se o krásné vydání Písma s barevnými iluminacemi představené papeži v jubilejním roce 2000. Při nešporách o svátku sv. Cyrila a Metoděje bylo v naší kapli položeno na oltář. Zůstává tam jako trvalá připomínka *„slova, jež krmí lidské duše ..., slova, jež vede k poznání Boha "* (Proglas).

15. února rekolekce s P. Kodetem

Jak vést jednotu života ve službě Bohu? Jedině v Duchu Kristově, jehož pokrmem bylo plnit vůli nebeského Otce. *„Láska je duší veškerého apoštolátu."*

1. března Banco alimentare

Zúčastnili jsme se akce Associazione Banco alimentare, při které jsme v supermarketu na náměstí Re di Roma sbírali trvanlivé potraviny pro charitativní účely. O této zajímavé události se určitě dočtete příště.

Na závěr uvádím, že mezi námi už několik měsíců běží turnaj v ping-pongu. Bohužel se dosud nepodařilo upřesnit účastníky „boje o medaile". Favoritů je několik, ale na přesné výsledky si musíte počkat do příští Brázdy.

Tomáš Klíč

Kde jsi, můj Ježíši?

v touze zní hlas...

Zažili jste někdy svatební kázání, ve kterém se láska snoubenců označuje jako opar, který se opravdovou láskou stane až mnohem později (nejčastěji až v nebi), a nebo pohřeb, kde se plačícím pozůstalým s lehkostí ukazuje marnost jejich pláče, který má být nahrazen jásotem nad setkáním nebožtíka se svým Stvořitelem?

Potkali jste někdy člověka, který si vám stěžoval, že teď už všechno stojí za houby, protože to nejlepší už bylo (v mládí, na počátku formace, na začátku manželství), anebo člověka, který se vám svěřoval, že teď svou situaci přežívá, ale pak přijde to pravé ořechové (až bude mít osmnáct, až vstoupí do pastorace, až se rozvede se svou ženou)?

Nic mi na těchto řečech nepřipadalo divné. Až nedávno mi jeden Balthasarův text ukázal, že Ježíš se neusmívá na plačící a nepláče před svatebčany. Nezpochybňuje jejich prožívání ani odkazem na své zázraky ani odkazem na nebeský Jeruzalém. Nezjevuje se učedníkům jako metafyzická pravda, ale jako vzor následování. Uvědomil jsem si, že Ježíš je mi velice blízký tím, že mě bere vážně a že mě učí tak, jak to jako člověk dokáži chápat. Vypráví mi svůj život, abych jej marně nehledal mimo dějiny ani na počátku ani na konci. A kde jej tedy najdu?

Petr Smolek

Chvála „šmírákům"

Protože se snažím šetřit naše lesy, píši si poznámky na tzv. šmíráky.

Když jsem se připravoval na zkoušku z morální teologie, otočil jsem náhodně jeden list a objevil stránku našeho časopisu Brázda, (2. číslo, ročník 2000 - 2001), článek *Příspěvek ke kultu osobnosti* od Jana Bleši. Začetl jsem se do něho. Znova mne nadchnul, a tak jsem seznámil s jeho obsahem některé nově příchozí, kteří jsou již druhou generací, která nezažila onoho vynikajícího alumna Jana Houkala, o kterém pojednává zmiňovaný článek.

Chtěl bych Vám říci, Jane Houkale, snad se to odvážím mluvit i za ostatní alumny, kteří Vás neznají, že památka na Vaše studium zde v Nepomucenum nezapadla a že, ač již méně než loni, Vaše osobnost stále dýchá ze stěn nepomucenských.

Přeji Vám mnoho úspěchů v práci „na širém moři" pastorační praxe.

Petr Šabaka



Nic není, jak se zdá

Snad i takové by mohlo být ponaučení, které jsme si mohli odnést z našeho pozkouškového „dovolenkování" v již dobře známých a často navštěvovaných chatičkách na Morolu.

Vydali jsme se tam hned, jakmile Tomáš a Petr udělali své poslední zkoušky v zimním zkouškovém období, totiž v pátek po obědě, a měli jsme v úmyslu strávit tam víkend.

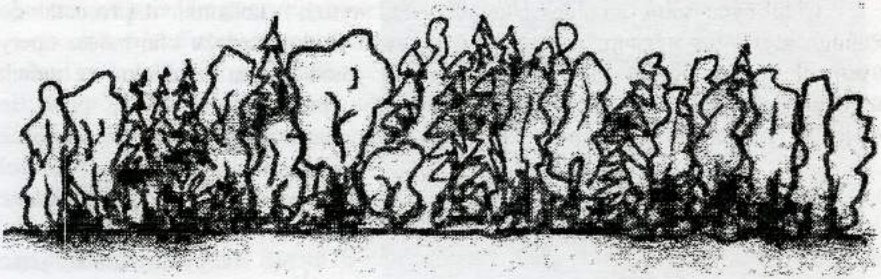
Těm, co mají zkušenosti se zimou v Římě a neví, že chatičky na Morolu jsou v nadmořské výšce asi 1200 m, by se mohlo zdát, že náš úmysl není až tak nerozumný a že se musí bez problémů vydařit. I nám se zdálo, že...

...bez pomoci autobusu dojdeme od vlakové zastávky až na místo našeho přechodného přebývání ještě před setměním. Nakonec jsme s pomocí autobusu přišli na místo již za hojného svitu měsíce.

...na vrcholcích je jen nepatrný poprašek – to když jsme vystoupili z vlaku a hleděli toužebně vstříc horám. Nakonec jsme se skoro celou druhou polovinu cesty brodili asi dvaceticentimetrovým sněhem, aby nás na místě přivítala vrstva čtyřiceticentimetrová.

...je docela teplo – to když jsme stoupali. Když jsem si potom ale na vršku převlékl propocené tričko a pověsil jej v chaloupce na šňůru, bylo po chvíli docela křupavé a lámavé.

...se nám večer, po našem příchodu k chatičkám, podařilo najít jednu docela malou a útulnou s krbem, kterou rychle vytopíme a všechno bude fajn. Topili jsme, ale požadovaný rozdíl teplot se stále nějak nedostavoval – led v láhvi zavěšené u stropu roztál až v neděli, kdy se i venku trochu oteplilo. Ráno za



světla jsme poznali důvod – veliké skuliny, které mistr tesař nechal mezi stěnami a střechou, kterou nesly trámky.

...kotlík, který jsme si vzali na vaření, vydrží žár ohně. Italské ucho kotlíku se rozteklo hned při prvním vaření.

...nás, staré zálesáky, po noci a dni strávené tam nahoře, nemůže už nic překvapit. Jaké bylo však naše překvapení, když nám v noci ze soboty na neděli Pán Bůh nadělil dalších pět centimetrů sněhu.

Nakonec přidávám jedno soukromé zdáníse Tomášovo, kterému se v jeho velké vyprahlosti zdálo, že bere k uhašení žízně láhev se šťávou námi přinesenou. Naštěstí, i když se ve tmě napil kdovíjak staré coca-coly, která už nějaký ten pátek patřila do eráru chalupy, se mu nic nestalo.

Přes to všechno nečekané i přes námahu vynaloženou na přežití to bylo super a my jsme opět mohli prožít, že Bůh je mocný Stvořitel a Pomocník v nouzi a my chlapi, kteří se učí s ním spolupracovat.[1]

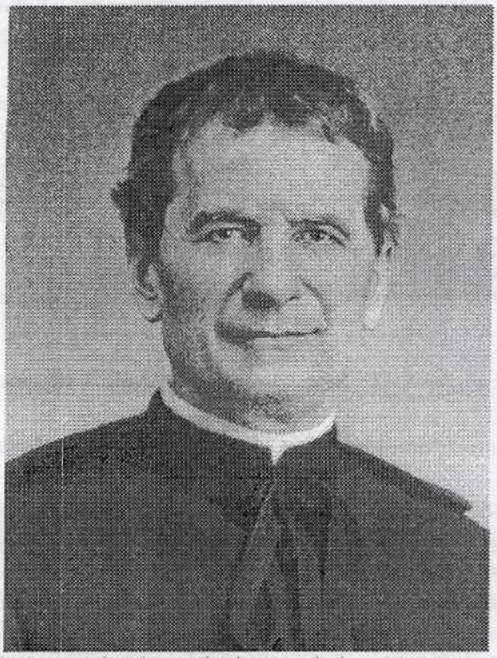
Ať žije Morolo!!!

Jindřich Čoupek

[1] Celé zamyšlení je možné zteologizovat následujícím způsobem. Ani způsoby a věci, které se nám často zdají na druhých lidech a které soudíme, často nejsou takové, jaké se nám zdají.

Po stopách dona Boska

Tímto vyprávěním bychom vám chtěli přiblížit - a zároveň doporučit - pouť do Turína. Pevně věříme, že radost uděláme také panu šéfredaktorovi, který nás neopomněl povzbuzovat k sepsání těchto zážitků.



Naladěni svou první univerzitní výhrou, úspěšným zdoláním zkoušky z trinitární teologie, a s požehnáním otce spirituála, jsme se vydali nočním expresem do Milána. Protože toto město opery je od Turína vzdáleno jen hodinu a půl cesty vlakem, proč se nezastavit také tam? Sv. Ambrož a jeho mladší nástupce sv. Karel Boromejský za to zastavení určitě stáli.

Na vlakovém nádraží jsme uviděli v novinovém stánku prapodivného prodavače: rozuměl si především s mužskou klientelou. Ovšem jeho zákazníci již tak nadšeni nebyli. Při placení jim hladil dlaň a oslovoval něžně: „Ciao, caro!" „Tak od něho si teda lístek na metro kupovat nebudu," prohlásil otrávený Hynek a poslal svého mladšího kolegu, ať celou záležitost vyjedná. Naštěstí „Káro" lístky neprodával…

Náladu nám zpravila až mše svatá v ambroziánském obřadu, jíž jsme se účastnili v *Dómě*. Hlavně Pavel byl nadšen krásou milánské starobylé tradice a nelitoval peněz na místní breviář. Budete-li mít chuť ho vidět, jste zvaní na pokoj č. 105. (Hynek brzy zjistil, že večerní chvály tohoto ritu jsou o něco kratší než naše, napříště jsme je upřednostnili.)

Po prohlídce Dómu jsme shlédli středověký hrad (*Castello*), který sehrál klíčovou roli v dějinách nejen Lombardie, ale také celé Itálie.

Posléze jsme se zastavili v románském *kostele sv. Ambrože*, který nás již z dálky vítal svými dvěma věžemi. Jedna sloužila místním kanovníkům a druhá benediktinům. Ačkoliv měli společnou chórovou modlitbu, vůbec mezi sebou nevycházeli. Mohutnými zvonicemi tak vyjádřili svou důstojnost a rozdílnost.

Bohu díky, že v naší koleji ani my ani bratři maronité nemusíme stavět žádné věže.

Ještě před odjezdem jsme byli upozorněni, ať nezapomeneme na Leonardovu fresku *Poslední večeře*, uchovanou za velmi přísných bezpečnostních opatření v bývalém refektáři dominikánského kláštera vedle chrámu Santa Maria delle Grazie. Hlídač nám dovolil zůstat před obrazem více než 20 minut. Špatný stav této hluboce teologické práce je zapříčiněn chybnou mistrovou technikou (na mokrou zeď) a použitím nevhodných barev.

Večer jsme se přepravili do piemontského Turína a poměrně snadno se dostali do srdce saleziánského světa - *Valdocca*. Ubytovali jsme se v domě pro poutníky *Casa Margherita*, pojmenovaném podle svaté matky otce mladých.

Bazilika Panny Marie Pomocnice nevypadala v noci vůbec honosně. Brzy jsme však objevili její nádheru. Mladí stavitelé a dělníci odchovaní donem Boskem udělali všechno proto, aby naplnili vůli Matky Boží, která sama si tuto svatyni přála. Později tu byly složeny vzácné ostatky prvních saleziánských světců: zakladatele kongregace dona Boska, jeho nástupce Michala Ruy, mladičkého sv. Dominika Savia, na jehož životě můžeme zřetelně sledovat plodnost výchovy turínského pastýře, a sv. Marie Mazzarellové, blízké spolupracovnice Jana Boska a zakladatelky Dcer Marie Pomocnice („šedých sester saleziánek").

Saleziánský komplex ve Valdoccu je velmi rozsáhlý a tepe životem: škola, dílny pro učně, sportovní hřiště, malý *kostelík sv. Františka Saleského* - první modlitebna mladých v Turíně - a tzv. *dům Pinardi*, kde byla první oratoř.

Do dějin saleziánů nás uvedlo místní *muzeum*, vybudované v domě, kde don Bosco dlouhá léta bydlel. Dodnes zde můžeme spatřit kazatelnu, z níž povzbuzoval své duchovní syny každý večer před západem slunce, malé pokojíky, světcovu smrtelnou postel. Dotkly se nás též chronologicky seřazené fotografie vychovatele dětí od dob semináře až po posmrtný snímek. Byl to muž, který se vydal až do krajnosti.

Hodí se připomenout, že sv. Jan Bosco několik let na sklonku života působil v Římě. Jako zkoušku poslušnosti mu papež Pius X. ukládá stavbu kostela *Sacro Cuore* (blízko Termini). Ve zkoušce obstál, ale ještě více se vyčerpal. U prvního bočního oltáře zpředu v levé lodi měl Bosco mystické vidění Panny Marie, která mu poděkovala za celoživotní dílo.

Moderní centrum Turína si uchovává svůj barokní ráz, dominantou tu kupodivu není žádný chrám, ale věž *Mole*, kterou vidíme také na rubové straně pěticentové mince, a mohutný *Palazzo Madamma*, na jehož přestavbách lze snadno ukázat historický vývoj města. Hned vedle se tyčí klasicistní *Palazzo Reale*, někdejší dočasné sídlo císaře Viktora Emanuele II., sjednotitele Itálie.

Trochu zastrčená od městského středu se nad Kristovým rubášem krčí

katedrála. Nám bylo umožněno shlédnout zmenšenou kopii *turínského plátna*. K jeho mimořádnému výstavu dochází jenom několikrát za století (naposled během jubilejního roku 2000).

Velmi poučná byla i výstava Egyptského muzea, považovaná odborníky za druhou nejvýznamnější ve světovém měřítku hned po Káhiře. Bohužel jedno z návštěvních pater, kde se nacházejí mumie, bylo - jak bývá v Itálii běžným zvykem - uzavřeno z důvodu rekonstrukce.

Naproti Palazzo Madamma jsme navštívili barokní *kostel sv. Vavřince* osmiúhelníkového půdorysu s důmyslnou vysokou klenbou, která působí neuvěřitelně lehce.



V pátek ve svátek sv. Jana Boska proběhla slavná mše svatá předsedaná arcibiskupem turínským Mons. Polettem, který ve své homilii vyjádřil radost ze spolupráce diecéze se saleziány při pastoraci mládeže. Ukázal však jasně, že většina ohrožené mládeže, pro níž don Bosko zakládal své oratoře, zůstává v současnosti zcela nedotčena evangeliem, a to je výzva pro každého z nás a zvláště bratry saleziány.

Odpoledne jsme směřovali k turínskému *Muzeu automobilu*. Patrová stavba skrývá názorné dějiny pneumatiky a motorismu: od prvních parostrojů až po nejmodernější závodní vozy.

Jeden osamocený východoněmecký bílý trabant a záplava cadillaců, porsche, fiatů v nás vyvolala velkolepý dojem ...

Nadcházející den brzo ráno jsme přejeli vlakem do Janova. Oči nám jen přecházely: město postavené na svahu se spoustou krásných chrámů, kde se míchají nejrůznější stavební slohy, šlechtické paláce, vůně moře, pohupující se lodě a všude přítomná historie - Kolumbus, Garibaldi, Pagannini a další.

Ocenili jsme zvláště zdejší *Dóm sv. Vavřince* (XII. - XVI. st.) s dvojpatrovým sloupořadím a tzv. *Zlatou kaplí*.

Při východu z jezuitského kostela sv. Ambrože jsme uviděli na náměstí před *Dóžecím palácem* mezi obchodníky se starožitnostmi hlouček asi patnácti usměvavých františkánů. Protože je „hřálo mládí", byli obuti pouze v sandálech,

zato přes záda měli přehozenou hnědou pelerínu. Zapůsobilo na nás svědectví těchto řeholníků, kteří se neostýchali vyjít na ulici v hábitu a svědčit druhým o radostném prožívání evangelia ve společenství.

Ovšem samým vyvrcholením našeho výletu bylo janovské *Aquario*. V něm jsme s otevřenými ústy setrvali pět hodin. Jedno akvárium krásnější než druhé. Živočichy, které zpravidla známe jen ze slavných cestopisů Jeana Jacquese Cousteaua, jsme viděli před sebou a nemohli se zbavit pocitu naprosté přírodnosti. Snad nejzajímavější část expozice byla věnována objevitelským cestám. Byla rozdělena do tří úrovní umístěných v prostorách jedné starší lodě. Díky skvěle připraveným tabulím s vysvětlivkami jsme lehce pronikali do tajemství rozmanitosti druhů, přirozeného vývoje a výběru a do možná nejúchvatnějšího ekosystému na světě - Madagaskaru. Šokujícím zjištěním byl nárůst pouště na úkor ostrovní zeleně.

Docela nám přišlo líto, že jsme už nemohli zajít na návštěvu ke kolibříkům, rozlehlý Janov nás už volal do svých křivolakých uliček. Nic naplat, zastavili jsme se alespoň na chvíli u skotačivého delfina a tučňáka.

Tak atraktivní výstavu jsme dosud neviděli. Nejen kvůli množství zastoupených druhů, nýbrž také z hlediska výborného didaktického a uměleckého ztvárnění interiéru. (Kolik nejrůznějších odborníků jen musilo spolupracovat na tomto nevídaném počinu?)

Návštěvník janovského akvária se neubrání úžasu ke Stvořiteli všeho, tím spíše, že moře pro nás „suchozemské krysy", jak vtipně poznamenal Hynek, zůstává pořád nedobytým polem.

A ještě jeden důležitý rozměr této výstavy: na základě dobře ověřených faktů otevřeně pranýřuje zneužívání životního prostředí. Toto pojetí ekologické agitace je chvályhodné a velmi účinné. Proto není divu, že se kolem nás spolu s učiteli tlačily děti školou povinné. I my bychom si jako školáci takovou exkurzi v rámci přírodopisu dali líbit!

Cestou nazpět ze soboty na neděli 2. února jsme oslavili Hynkovy narozeniny a připili na další objevování krás té země, v níž máme tu čest ještě celé dva roky zůstat.

Jaká byla tedy naše pouť? Následováním Krista poutníka? Doufáme, že ano. Při upřímném putování se však nezakryje lecjaká slabost, netrpělivost a umíněnost. Díky tomu jsme ale pochopili, že pravá pouť je darem od Pána.

Pavel Hödl a Hynek Šmerda

Pavučina

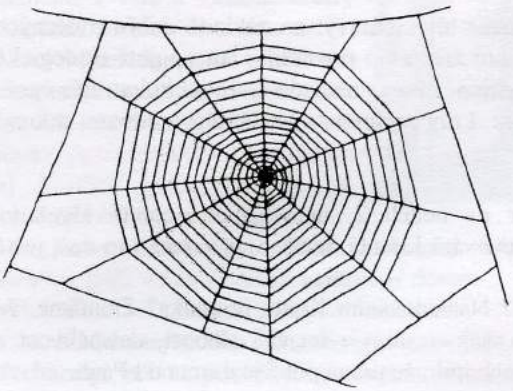
V minulém čísle jsem přirovnal teologické bádání k vybarvování motýla, tj. Krista, který je středem dějin spásy. Dnes bych volně navázal na předcházející článek a dovolil bych si přirovnat teologii k pavučině, kterou vidíte nakreslenou na této stránce. Zajímavý obraz? Co tímto obrazem chci vyjádřit?

Tajemství vtělení Ježíše Krista, který je „Bůh pro nás", Bůh, který se zjevuje v dějinách, odkrývá nám svou tvář, tvář Boha živého, je tedy v centru pohledu teologie. Z Krista, pravého a jediného ohniska, vychází silná a pevná vlákna, která by se dala přirovnat k celé křesťanské tradici, tj. Písmu svatému, k učení koncilů a magisteria, k liturgii, tajemství Kristova přebývání ve společenství církve.

Úkolem teologa je pak spojovat jednotlivá hlavní vlákna, aby nabídl společenství církve další a další souvislosti vztahu Krista a nás

„Dej, Bože, abychom se každý uchytili alespoň na jedné z částí pavučiny: čím blíže středu, čím blíže Kristu, tím lépe."

Tato pavučina je velice pevná, udrží nás všechny, ale zároveň je velice jemná a svým způsobem křehká. Komu teologie jen překáží, komu překáží jako pavučina v cestě, samozřejmě že může máchnout rukou a tímto jediným máchnutím ji může zničit, ale spolu s celou teologií pro sebe zničí i Krista, který je v jejím středu. A kde se pak nechá Kristem chytit?



Můj obraz je nedokonalý, jsem si toho vědom. Je jako každý jiný obraz, jako každé jiné přirovnání. Když kohokoli vyprovokuje k přemýšlení a snad i ke zjištění, že teologie je poutavá, že je v určitém úhlu pohledu umělecké dílo, že je krásná z rána, když na ní zazáří kapky rosy, budu jen rád.

Petr Šabaka

Gaudium et spes

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL *(7.12.1965)*

Radost a naděje, smutek a úzkost lidí naší doby, zvláště chudých a všech, kteří nějak trpí, je i radostí a nadějí, smutkem a úzkostí Kristových učedníků, a není nic opravdu lidského, co by v jejich srdci nenašlo odezvu *(GS 1)*.



Takto začíná nejdelší dokument Druhého vatikánského koncilu nazvaný podle prvních latinských slov *Gaudium et spes - - Radost a naděje*. Byl schválen v prosinci 1965 a je prvním koncilním dokumentem svého druhu v dějinách. Zabývá se posláním církve v dnešním světě.

Dříve než si přiblížíme obsah dokumentu, uvědomme si dvojí význam slova *svět*:

V Novém zákoně najdeme svět často jako výraz nadosobní moci hříchu, do něhož se člověk zapletl, když se odvrátil od Boha. V Janově evangeliu například čteme: *Nenávidí-li vás svět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás. Kdybyste náleželi světu, svět by miloval, co je jeho. Protože však nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí (J 15,18n)*. V tomto smyslu se v církvi modlíme: „... tělo, svět, ďábla přemáhám".

Svět však není pouze protikladem Božího království (J 18,36). Jako stvořený nese v sobě nesmazatelné nasměrování k dobru a Bůh mu vychází vstříc. *Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen (J 3,17)*.

Toto přesvědčení potvrzuje i koncil v *Gaudium et spes* , který má „na zřeteli svět lidí, totiž celou lidskou rodinu s hmotným vesmírem; svět jako dějiště dějin lidstva, poznamenaný jeho úsilím, porážkami a vítězstvími; svět, o němž křesťané věří, že byl stvořen a je udržován Stvořitelovou láskou, sice upadl do otroctví hříchu, ale ukřižovaný a zmrvýchvstalý Kristus, jenž zničil moc Zlého, jej osvobodil, aby byl podle Božího plánu přetvořen a dospěl k naplnění" (GS 2b).

Co bylo vlastně na *Gaudium et spes* nové?

Výrazným rysem, který koncil přináší, je nabídka rozhovoru s dnešními lidmi. Neobrací se ke světu se vztyčeným prstem, nepranýřuje omyly, ale nabízí člověku hledajícímu smysl své existence světlo evangelia a síly potřebné ke spáse (srv. GS 3).

Tento postoj vyjádřil už papež Jan XXIII. při zahájení koncilu na podzim r. 1962: „Nevěsta Kristova dává nyní přednost milosrdenství před lékem přísnosti. Zamýšlí vyjít vstříc dnešním potřebám ukázáním platnosti svého učení, spíše než obnovováním odsouzení."[2] Podobně smýšlel i papež Pavel VI., který převzal po Janu XXIII. vedení koncilu. V jednom ze svých projevů říká: „Ať je světu jasné toto: církev se na něj dívá s hlubokým pochopením, s upřímným obdivem a čistým předsevzetím ne dobýt ho, ale ocenit ho, ne odsoudit ho, ale povzbudit a spasit ho."[3]

Přitom však Pavel VI. dosvědčuje „nesmírný zármutek" tváří v tvář situaci moderního člověka charakterizované ateismem a chybějící pozorností k duchovním hodnotám.

V tomto duchu se nese i text dokumentu *Gaudium et spes*. Připomeňme si teď některé jeho myšlenky:

- Svět, k němuž se církev obrací a s nímž se cítí být těsně spojena (GS 1), je charakterizován „hlubokými a rychlými změnami" (GS 4b), takže můžeme mluvit o „skutečné společenské a kulturní přeměně, která se odráží také v životě náboženském" (GS 4b). Tuto přeměnu nechápe koncil jako úpadek, ale tváří v tvář mnoha vážným rozporům ji nazývá „krize růstu" (GS 4c).
- Dále je koncil přesvědčen, že „nevyrovnanosti, jimiž trpí dnešní svět, souvisí s hlubší nevyrovnaností, jež tkví v srdci člověka" (GS 10a).
- Proto církev vychází vstříc nejzákladnějším otázkám lidstva po smyslu tím, že hlásá Krista. (GS 10b) On totiž, „nový Adam, právě zjevením tajemství Otce a jeho lásky plně odhaluje člověka jemu samému a dává mu poznat vznešenost jeho povolání" (GS 22a).

Systematickému výkladu o povolání člověka je věnována první část dokumentu (GS 11-45), zatímco druhá (GS 46-90) se zaměřuje na konkrétní problémy. Najdeme v ní důležité pasáže o manželství a rodině, o kultuře, o hospodářsko-společenském a politickém životě, o solidaritě mezi národy a o míru. Jejich aktualitu jistě není třeba zvlášť připomínat.

---

[2] Jan XXIII., *Gaudet mater Ecclesia*, in EV 1, 57.

[3] «Lo sappia il mondo: la chiesa quarda ad esso con profonda comprensione, con sincera ammirazione e con schietto proposito non di conquistarlo ma di valorizzarlo; non di condannarlo ma di confortarlo e di salvarlo.» in Pavel VI., *Salvete fratres*, in EV 1, 190.

Věnujme ještě chvíli pozornost výkladu o člověku. Koncil zde nepředkládá nové učení. Najdeme jistě témata jako stvoření a hřích, inteligence a svědomí, společenská povaha člověka, omezenost, tajemství smrti a povolání k věčnému životu. Zjevná je především snaha mluvit řečí srozumitelnou dnešním lidem a zvláštní pozornost k hodnotám, které moderní člověk hledá. Vybírám opět jen některé myšlenky:

- (GS 17) Důstojnost člověka vyžaduje, aby jednal podle vědomé a svobodné volby. Pravá svoboda je „nevšední znamení Božího obrazu v člověku". Mnozí naši současníci ji nesprávně považují za možnost dělat cokoli. Ona však spočívá v osvobození člověka ze zajetí vášní skrze účinné rozhodnutí se pro dobro.
- Rozhodným způsobem byla potvrzena hodnota lidské činnosti a s ní i vědeckého pokroku: „Křesťany vůbec nenapadá, aby stavěli proti sobě díla, která vytvořili lidé svým důvtipem a silou, a Boží moc, jako by rozumný tvor byl soupeřem Stvořitele; spíše jsou přesvědčeni, že vítězství lidstva jsou znamením Boží velikosti a plodem jeho nevýslovného rozhodnutí" (GS 34b).
- Je třeba uznat právo jednotlivých oborů a techniky na vlastní metody. „Rozumí-li se však slovům autonomie pozemských skutečností tak, že stvořené věci nejsou závislé na Bohu, (...) pak cítí každý, kdo uznává Boha, jak jsou takové názory mylné. Vždyť tvor se bez Stvořitele ztrácí" (GS 36c).

- „Zvlášť významně je důstojnost člověka založena v jeho povolání ke společenství s Bohem" (GS 19a). Proto si koncil klade otázku po příčinách současného ateismu. Ten patří v jeho různých podobách „k nejzávažnějším skutečnostem naší doby". Při tomto zkoumání poukazuje *Gaudium et spes* mimo jiné na to, že obraz Boha, který mnozí lidé odmítají, není vůbec Bůh evangelia. Přiznává také, že „mohou mít nemalý podíl na vzniku ateismu věřící," kteří svým životem „pravou tvář Boha a náboženství spíše zastírají, než ukazují".

„Lék proti ateismu" (*remedium*) proto spočívá v přiměřeném podání nauky a v bezúhonném životě církve a jejích členů (GS 21e).

Pokud jde o moderní svět, říká koncil s velkou vyvážeností toto: „Přístup k Bohu může často znesnadňovat i dnešní civilizace, ne snad sama o sobě, ale protože je příliš zapletena do pozemských věcí" (GS 19b). Církev rozhodně odmítá tvrzení, že víra je na překážku plnění pozemských úkolů. Naopak pro ně představuje novou motivaci. (GS 21c, 34c, 43a)

Na závěr se dostáváme zpátky k otázce, jak se vlastně máme dívat na svět, v němž žijeme. Můžeme říct, že moderní svět stojí na křižovatce. Sám v sobě není ani bílý ani černý. Už Jan XXIII. napomínal „proroky neštěstí". Ti nebyli

schopní vidět v tehdejším světě nic jiného než zničující svévoli.[4] Jan XXIII. se neopíral o naivní optimismus, ale důvěřoval v Boží Prozřetelnost a schopnost lidí poučit se z vlastních chyb.[5]

Zakončeme posledním citátem z *Gaudium et spes*: „Právem můžeme předpokládat, že budoucnost lidstva je v rukou těch, kteří jsou schopni dát budoucím generacím důvody k životu a naději" (GS 31c).

Tomáš Klíč

Sv. Perpetua

Při svém bádání jsem narazil v díle Bibliotheca sanctorum na zajímavou světici. Myslím, že stojí za povšimnutí. Byla to mučednice a manželka sv. Petra apoštola. Jak je to možné?

Zázračné uzdravení Petrovy tchýně (Mt 8,14 nn; Mk 1,29 nn; Lk 4,38 nn) je jedinou narážkou na apoštolovo manželství. Pouze pseudoklementinské spisy z druhého století odkazují na manželku sv. Petra, která doprovázela svého manžela do Říma, kde spolu s ním podstoupila mučednickou smrt. Eusebius z Cesareje přebírá od Klementa Alexandrijského (*Strom.*, VII, 63 nn.) následující vyprávění:

Říkají, že blažený Petr se zaradoval při pohledu na vlastní choť, kterou táhli k mučení; jak se zaradoval nad její zkoušku víry a nad jejím návratem do rodné vlasti (rozuměj nebe, pozn red.). A říkají také, že ji povzbuzoval, utěšoval a volaje ji jménem říkal: „Pamatuj na Pána!" Takové je manželství svatých a jejich chování k osobám nejdražším. (*His. Eccl.*, III, 30.)

Eusebius i Klement však ignorují jméno ženy. Jiná jsou jména, která s ní byla spojována: Concordie, Marie, Jana a nakonec i Perpetua. Je opomenuta v Martyrologiu Romanu, ale objevuje se v pozdějších martyriologiích. Připomíná se 4. ledna.

Petr Šabaka

[4] Srv. Jan XXIII., *Gaudet mater Ecclesia*, in EV 1, 40-41.
[5] Srv. Jan XXIII., *Humanae salutis*, in EV 1, 4.

Všechny bude jistě zajímat

... jak dopadla soutěž vyhlášená v minulém čísle Brázdy. Je třeba přiznat, že mezi čtenářskou veřejností nenalezla příliš velkou odezvu. Ústně mi sdělili své postřehy jen pan rektor (syn Josefův) a pan Halas (syn tesařův). I za to díky.

Kdybyste však někdy chtěli podobnou soutěž uspořádat ve farnosti nebo s dětmi v náboženství, přináším vám jako pomůcku pro kontrolu skromné výsledky svého vlastního výzkumu různých jmen Ježíšových, jak nám je přináší Nový zákon.



Abychom začali a viděli rychle nějaký výsledek, který by nás motivoval k další námaze, uděláme nejlépe, začneme-li od Jana. Tam v prvních dvou kapitolách potkáme **Slovo**, **Ježíše**, **Krista** a **Nazaretského** (často se tyto tři jména uvádí společně). Dále uslyšíme z Janových úst o **Beránku Božím** (Apokalypsa mluví jen o **Beránkovi**, popř. **o tom ukřižovaném**).

Zatímco učedníci volají na Ježíše **Rabbi**, Magdaléna používá oslovení **Rabbuni**, obojí znamená **Mistr**, **Učitel** (Mt 13). Učedníci jsou plní radosti – našli **Mesiáše**, z **Hospodinova Mesiáše** se raduje Simeon.

Natanael vyznává, že Ježíš je **Syn Boží**. On je ale také **syn jednorozený**, **tesařův**, **Josefův**, **Mariin**, **Člověka**, **Nejvyššího**, **Požehnaného** – on je ten **požehnaný, jenž přichází ve jménu Hospodinově.** On je také **bratr Jakubův**, **Josefův**, **Judův, Šimonův**. Ježíš je **Král Izraele – židů – židovský**.

Jdeme-li dále v Janově evangeliu, potkáváme Ježíše – **ženicha**, **chléb**, **dveře pro ovce**, **dobrého pastýře**, **vzkříšení**, **světlo světa**, **cestu**, **pravdu**, **život**, **vinný kmen**, **toho, který je**. Ježíš je **Svatý Boží**, (**ten**) **Prorok** (**mocný slovem a skutkem**).

Před Pilátem je Ježíš prezentován od židů jako **zločinec.**

Opustíme-li nyní Jana, bude nám další bohatou studnicí začátek Lukášova evangelia, kde uslyšíme mluvit o **Spasiteli**, o **dítěti**, o **chlapci Ježíšovi**, o **spasení** a o **Vycházejícím z výsosti.**

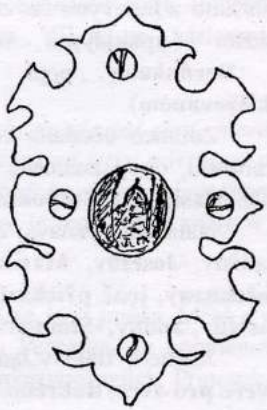
Skutky mluví o **svatém** a **spravedlivém**, který byl odsouzen. Nesmíme zapomenout ještě na Matoušova **Immanuele** a na svědectví Apokalypsy o **Pánu, Bohu všemohoucím**, o **Věrném a Pravém**, o **Slově Božím**, o **Králi králů a Pánu pánů**, o **Alfě a Omeze**, o **Prvním a Posledním**, o **Počátku a Konci**.

Nakonec nám nezbývá než v Duchu svatém spolu s Tomášem vyznat, že Ježíš je **můj Pán a můj Bůh**[6].

Jindřich Čoupek

Gratulace

k výročí 20-ti letům biskupského úřadu
Mons. Josef Škarvada - 6. 1. 2003
k výročí 55-ti letům kněžství
P. Josef Hrbaba - 21. 1. 2003
k výročí 40-ti letům kněžství
Mons. Petr Esterka - 9. 3. 2003
k výročí 45-ti letům kněžství
P. Václav Plíšek - 1. 3. 2003
k výročí 85-ti letům života
P. Jiří Reinsberg - 30. 3. 2003
k výročí 75-ti letům života
P. Jozef Hurton - 25. 3. 2003
P. Ladislav Daněk - 7. 4. 2003
k výročí 70-ti letům života
P. Jozef Mart'ák - 17. 3. 2003



[6] Po napsání článku jsme nalezli ještě tato další jména: Boží služebník, Člověk, Eliáš, Galilejský, Ježíš Kristus, syn Davidův, Ježíš Nezorejský, Milovaný syn a Přízrak.

Posvátný nebo profánní?

Nedávno mi jeden přítel položil otázku: *„Jaký je rozdíl mezi posvátným (sacro) a profánním?"* Do té doby jsem nad tím nepřemýšlel, ale musel jsem uznat, že je to dělení přinejmenším diskutabilní. I křesťanství zná takové rozlišení, ale není snadné ho správně pochopit.

Slovo *profánní* označuje to, co je mimo oblast posvátného. Smysl pro posvátno je typickým znakem všech náboženství. Náboženský člověk vyděluje z běžného užívání místa, gesta, osoby a předměty určené pro kontakt s božstvím. Ve Starém zákoně nacházíme na příklad systém předpisů o rituální čistotě uschopňující kněze k bohoslužbě. Izrael je svatý lid pro Hospodina (sr. Lv 20,7), oddělený od všech národů. Přesto je v bibli přítomná snaha o překonání rozdělení mezi kultem a životem skrze víru v Boha, který vládne a jedná v dějinách.

Tajemství vtělení je vrcholem tohoto Božího jednání. Ježíš řekl: „Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej postavím" (Jan 2,19). Křesťané tedy nemají jiný chrám než oslavené tělo Ježíšovo, jiného kněze ani oběť než právě jeho osobu. Při jeho smrti se také roztrhla opona před vstupem do velesvatyně. Křesťanská bohoslužba je na prvním místě životem víry a lásky vylité do našich srdcí skrze Ducha svatého. Svědčí o tom sv. Pavel: „Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba" (Řím 12,1). Novost křesťanského kultu nespočívá ve zvláštních obřadech, ale v životě v Kristu. Slavení eucharistie - účast na Kristově oběti - nás do tohoto tajemství uvádí. Je příznačné, že křesťanský kostel je nazýván *ecclesia* (*shromáždění/církev*) až odvozeně od společenství věřících, které se v něm shromažďuje.

Pokusme se nyní položit si znovu původní otázku. Má křesťanství považovat určitá místa za zvlášť posvátná? Nezatemňuje se tím posvátnost celého života i pozemských skutečností? Nové světlo k této úvaze mi dal jednoduchý princip: „Man mano che l'uomo cresce in santità scopre che di profano c'è poco. D'altra parte quando l'uomo si allontana da Dio tutto diventa *profano*."[7]

Uznávat posvátnost všedního života nutně předpokládá očištěný pohled a vztah k Původci veškeré svatosti. Rozlišování mezi posvátným a profánním si tedy uchovává význam, protože učí lidi úctě k Bohu, který nás přesahuje.

Tomáš Klíč

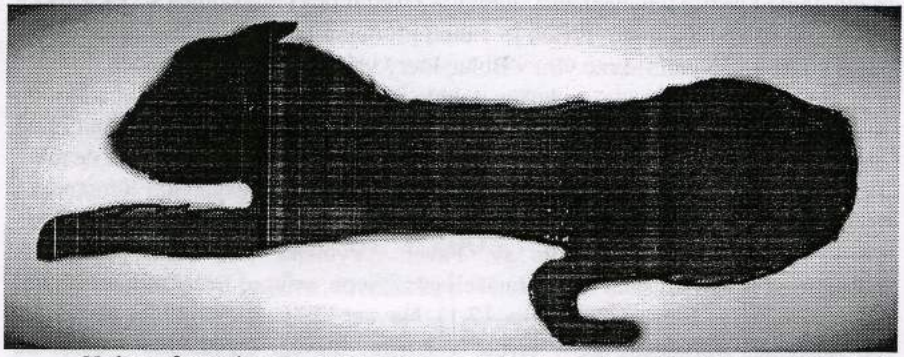
[7] S postupujícím růstem ve svatosti člověk objevuje, jak málo je profánního. Na druhou stranu, když se člověk od Boha vzdaluje, *profánním* se stane všechno.

Život ve fontáně

Jaro v Římě

Existuje ještě život ve fontánce? Tak tuto otázku si nejeden z nás pokládal po celý dlouhý zimní čas a nevěřícně kroutil hlavou.

Dnes ale snad už všichni museli zaregistrovat, že sluneční paprsky, jenž pronikají stále s větší intenzitou do naší zahrady, nekompromisně tlačí na rtuť teploměru. Vzduch je provoněn příjemnou svěží vůní květin a díky ránnímu zpěvu ptáčků, kteří vítají nový den, si již nemusím natahovat budík, abych nezaspal rozjímání.



Kolem fontánky se však začal potulovat nový podivný tvor. Přicházel nepozván a byl zjevně okouzlen aktivitou barevných rybiček, které se připlouvaly podívat, čí že to hlavička se objevila nad hladinou a jestli snad nebude nějaké to krmení. Krmení bylo, jenže jak bych to řekl, myslím, že všichni chápete. Bylo nutné provést takové opatření, aby rybičky byly uchráněny hrozbě, kterou představoval tento potulný kocour. V boji se vyznamenal především údržbář Vítek, který vytáhl svou největší zbraň - chemický postřik - a zcela tak eliminoval kocourovy choutky.

Rybičky jsou tedy uchráněny možného nebezpečí. Ale asi se ptáte, co je se symbolem naší fontánky – naším starým sumečkem. Tak ten úplně omládl a já nevěřícně sleduji jeho rychlé pohyby. Připadne mně, že je mu naše fontánka malá. Však taky probudil želvy, které se začínají domáhat svých dávek masa.

Připočteme-li k tomu, že pan rektor nastartoval v novém roce poprvé motorino, můžeme říci jen jediné – ano, skutečně jaro přišlo do Říma.

Tomáš Vyorálek
- incaricato -
krmič želv a ryb

V Tobě žiji vlastní svobodu

V Tobě žiji vlastní svobodu:
jak neproniknutelné
je tvé tajemství milosti!
Jak přitažlivé je pro můj rozum pochopit to.

V Tobě žiji odpověď lásky:
Jak nevyzpívatelné
je tvé tajemství milosti!
Jak touhyplné je pro mou vůli
zazpívat to.

V Tobě žiji já vlastní život:
Jak neuchopitelné
je tvé tajemství milosti!
Jak nenahmatatelné je pro mé srdce
utvořit ho.

Ty jsi stále první,
Ty jsi stále
kdekoli a kdykoli.
Otáčím se, ukrývám,
všude vždycky JSI!
Jen Tě prosím,
abych Tě nesmyslně nezapřel.
Tam po věky zůstal bych SÁM.

Petr Šabaka